

Inimõiguste ümarlaud

Koosoleku protokoll

Kuupäev: 29. august 2017 kell 15:00 – 17:30

Asukoht: Avatud Eesti Fond, Estonia pst 5a

Osalesid: Mari Roonemaa ja Jete Aljasmäe (Avatud Eesti Fond), Kristi Ockba ja Ave-Marleen Rei (MTÜ Mondo), Michaela Snopkova (Eesti Mälu Instituut), Aet Kukk (Inimõiguste Instituut), Alari Rammo (EMSL), Krista Mulenok (Eesti NATO Ühing), Keio Soomelt (Festheart), Helika Saar (Lastekaitseliit), Jaak Prozes (MTÜ Fenno-Ugria), Liina Rajaveer (Eesti Inimõiguste Keskus), Maari Põim (SA Archimedes Noorteagentuur), Reet Laja (ENUT), Timur Seifullen (Eestimaa Rahvaste Ühendus), Martin Paluoja (Eesti Üliõpilaskondade Liit), Maret Ney (Eesti LGBT Ühing), Siim Pöldre.

Protokollis: Jete Aljasmäe

Päevakava:

1. Tegevuskavade tutvustamine
2. Vaenukõne teemaline arutelu

1. Tegevuskavade tutvustamine

- MTÜ Mondo – Toimus õpetajate suvekool 30-le õpetajale Lätist ja Leedust, kus teemaks oli vaenukõne ja kriitiline (meedia) lugemisoskus. 6. septembril toimub konverents „Development or Security: Which Comes First?“
- Eesti Mälu Insituut – Käimas on algatus „Kogu me lugu“, mis kogub, uurib ja jagab Eesti perede lugusid. 1. detsembrini on käimas Püssirohuaidas näitus „Communism in its time“
- EMSL – Käimas on rände ümarlaud, mille eesmärgiks on Eestisse rohkem välistööjõudu tuua.
- Inimõiguste Instituut – 17. oktoobril toimub konverents „Baltic Forum on Human Rights Education and Democratic Citizenship“, novembris ajaloo- ja ühiskonnaõpetajate kongress ja detsembris inimõiguste aastakonverents. Veebis tuleb välja näitus „Inimõigused Nõukogude okupatsiooni ajal“. Tadžikistanis käimas inimõiguste haridusprojekt, Eestis tulemas Tiit Tammaru rändenäitus „Eesti rände ajalugu“.
- Lastekaitseliit – November on lapse õiguste kuu, selle raames on PÖFF-il tulemas koostöös Jusitiitsministeeriumiga eriprogramm. Koostöös Teliaga tulemas programm Kiusamisvaba Kool ja Lastead.
- Eesti NATO Ühing – Septembris tulemas õppuse Zapad analüüs, mille viib läbi Marko Mihkelson. 6. oktoobril toimub iga-aastane julgeolekukonverents „Minu Panus“, mis annab ülevaate üleüldisest julgeolekuolukorrast.
- Festheart - 6.-8. oktoobril toimub Rakveres Eesti esimene LGBTI filmifestival Festheart.
- MTÜ Fenno Ugria – Toimus soome-ugri kirjanike kongress, teemaks oli ajalugu, kirjandus ja romaan, viimasest on alles jäänud ainult lastekirjandus ja luule. Tulemas on hõimupäevad, mida korraldatakse aastast 1928.
- Eesti Inimõiguste Keskus – Valmimas on inimõiguste aruanne, mida esitletakse inimõiguste päeval 10. detsembril. 4. oktoobril toimub mitmekesisust austava töökoha kvaliteedimärgise infohommik., 10. oktoobril toimub koolitus “Võrdne kohtlemine ja töökeskkond” ning 10. novembril toimub eesistumise raames üleeuroopaline konverents mitmekesisuse ja juhtimise teemal.

- Eestimaa Rahvuste Ühendus – 23.-24. septembril toimub Raekoja platsil 29. foorum, kus esinevad rahvusseltsid ning on suunatud Tallinnat külastavatele välituristidele.
- SA Archimedes Nooreagentuur (SANA)– Keskendub noorte oskuste arendamisega ja noorsootöötajate koolitamisega. Narvas on tulemas venekeelene koolitus, mis keskendub vaenukõnele. Novembris toimuv noorte meediatarbimisoskuste arendamise teemaline konverents. SANA andis välja ka õpiku "[Internetis toimuva vaenu õhutamise tõkestamine inimõiguste hariduse kaudu](#)".
- Avatu Eesti Fond – 6. septembril toimub Kirjanike Majas aruteluõhtu legendaarse kirjaniku Vladimir Voinovitšiga. 8. Septembril toimub kinos Artis filmi "Nemtsov" linastus, millele järgneb arutelu Vladimir Kara-Murzaga . 19. oktoobril toimub iga-aastane Avatud Ühiskonna Foorum, samuti tulevad oktoobris Tallinnasse valimisvaatlejad Venemaalt.

2. Vaenukõne teemaline arutelu

Termin on problemaatiline, üldiselt kasutatakse mõistet *vihakõne*, kuid õigem oleks *vaenukõne* või *vaenu õhutamine*. *Hatespeech*’i otsetõlge on *vihkamiskõne*, mis ei ole sama, mis *vihakõne*.

Eesti seadusandluses vaja sisse viia muudatus kriminaalseadustikku: praeguse sõnastuse järgi saab ründaja vastutusele võtta ainult, siis kui rünnak on juba toimunud, samuti ei käsitleta vaenukuritegude puhul vaenu motiivi raskendava asjaoluna. Seega puudub vihakuritegude ohvritel hetkel igasugune kaitse.

Justiitsministeerium kutsus juunis kokku koosoleku, kus oli teemaks vaenukuritegude ennetamine ja nendest teatamine:

- Täiendamisel lehekülj <http://abiksohvri.ee/>
- Registreeritud vaenukuriteod Eestis [2015](#) ja [2016](#)
- Justiitsministeerium töötab selle nimel, et vaenukuritegude koolitus jõuaks kohtunike koolituskavva.
- EIK koos partneritega üle Euroopa on välja töötamas LGBT kogukonnale mõeldud äppi, mille kaudu saab teatada vaenukuritegudest
- SKA ohvriabi ootab pöörduma kõiki ohvreid sõltumata kuriteoliigist, abi ja nõu pakkumine käib vajaduspõhiselt. Üldkontakt 1606.

Eestis näost näkku konfrontatsiooni ei ole, kõik toimub internetis. Väidetavalt on tänapäeva noored rohkem Instagram´is, kuna seal on vähem negatiivsust.

Vaenajate endi puhul on seos sotsiaalse taustaga, näiteks vaenavad gümnaasiumiealised on on pärit keerulise taustaga perekondadest. Internetis vaenajate puhul on tegemist ringiga, kuhu kuulub 15-20 inimest, kes on omavahel organiseerunud.

Ideid olukorra parandamiseks:

- Raporteerimine – raporteerida seda, kui kiiresti FB, Youtube ja Twitter häiriva sisu maha võtavad. Samas kerkib esile väikeste keelte problem – kes oleks see, kes raporteeriks?
- Kohalike otsene kokkupuude pagulasperedega nt tänavafestivalidel jne.

- Meedia vastutus – nt võtta eeskju UK-s asuvast [Ethical Journalism Network](#)´ist., luua infograafik väljannetele.
- Luua koduleht, mis koondaks kogu info vaenukõne- ja kuritegudega tegelevate ühenduste ja projektide kohta, statistika, KKK ning kus oleks ohvritele olemas teave, kust ja kuidas abi saada.
- Propastopi eeskujul luua lehekülg, mis lükkaks umber valeväiteid- ja uudiseid ja õpetaks allikakriitilisust.

Lisainfo: Gerda Renteli bakalaureusetöö [“Pagulasvastase veebikommuuni “Ei pagulastele/Estonians against refugee quotas” roll pagulasdebatis: kommuuni liikmete arvamused ja kogemused”](#)

EK konkursist (tähtaeg 7.11.17):

http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/rec/index_en.htm